

даного виду мовної діяльності ті відсутністю належних технічних засобів для реалізації.

Отже, сучасні тенденції в освіті спонукають до активного використання мультимедійних технологій у викладанні польської мови. Вони допомагають узагальнити та систематизувати знання, повторити пройдений матеріал, створити образне й чітке уявлення про предмет чи явище, які вивчаються. Завдяки використанню мультимедіа можна досягнути поглиблення та всебічного пізнання інформації. Проте в деяких видах навчальної діяльності не завжди можна знайти можливість використання інформаційних засобів, а тому впровадження мультимедійних технологій у процес викладання польської мови вимагає подальшої розробки.

Список використаних джерел

1. Лампіга А. В. Мультимедійні засоби навчання. URL: <https://dorobok.edu.vn.ua/article/pdf/63> (дата звернення: 16.01.2023).
2. Кузьміна І. П. Використання сучасних інформаційних технологій на заняттях з іноземної мови. *Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка.* 2008. № 3(24). С. 186–190.

Борис Чижевський

кандидат педагогічних наук,
провідний науковий співробітник відділу економіки та управління
загальною середньою освітою,
Заслужений працівник освіти України,
Інститут педагогіки НАПН України,
(м. Київ, Україна)

ФІЛОСОФІЯ УПРАВЛІННЯ – ОСНОВА ЄДНОСТІ ТА СПРЯМУВАННЯ РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ

У період війни, воєнного стану, надзвичайної ситуації, пандемії та епідемій особливо важливо, щоб заклади загальної середньої та вищої освіти незалежно від форми власності, підпорядкування та статусу сповідували єдині духовно-моральні цінності, єдині філософію [2; 9], філософію освіти [6; 7; 8], філософію управління [1; 3; 5]. Адже філософія управління закладів загальної середньої та вищої освіти будується в площині єдності духовно-моральної сутності усіх учасників освітнього процесу об'єднаних, консолідованих на основі первинності, визначальності та дієвості духовних, моральних (натуральних) та природних законів. Сфера освіти в цілому і заклади освіти зокрема знаходяться на такому етапі розвитку, коли наукове управління ними на основі пізнання законів, закономірностей і засадничих принципів все більше стає усвідомленим процесом, що потребує всебічного вивчення, філософського обґрунтування та удосконалення механізмів управління.

Науковці, державні службовці і освітяни практики розглядають управління (керування) закладами освіти як функцію високоорганізованих систем (духовно-моральних, соціологічних, біологічних, технічних), що забезпечує їхню стійкість, цілісність, підтримання заданого режиму творчої діяльності, стабільність і розвиток відповідних структурних елементів, комплексну реалізацію програми виховання, навчання та підготовки дітей, учнів, студентів – компетентних, професійних та конкурентних фахівців на внутрішньому і зовнішньому ринках праці. Учасники

науково-освітнього процесу як об'єкти управління беруть безпосередню участь в плануванні, прогнозуванні, організації, менеджменті, контролі, оцінці та самооцінці якості та ефективності діяльності закладу освіти та формуванні мотивів, стимулів, логістики саморозвитку та розвитку як духовно-моральної творчої обдарованої особистості зокрема, так і закладу освіти в цілому.

Під час визначення підходів та стандартів щодо управління закладом освіти та практичного застосування необхідно брати до уваги те, що саме філософія управління як наука комплексно поєднує в собі державне управління, самоврядування, державно-суспільне(громадське) управління, самоуправління, самоорганізацію, управління закладом освіти та управління структурними підрозділами та складовими Школи. Враховується також, що філософія управління це комплексна, міждисциплінарна галузь знань, яка включає в собі зв'язок як законодавчого забезпечення, державного управління, державно-суспільного(громадського) управління закладами освіти, науковими установами, суспільними науково-освітніми, просвітницькими, культурними, спортивними, учнівськими, студентськими і молодіжними організаціями та об'єднаннями як на засадах єдності та партнерської взаємодії, солідарності, єдності, так із духовно-моральними, ціннісно-смысловими вимірами життєстійкості, життєздатності, життєдіяльності та життєтворчості духовно-моральної обдарованої людини-особистості, людського соціального суспільства і демократичної держави.

Керівник закладу освіти незалежно від його статусу, підпорядкування та форми власності є державною особою і забезпечує розвиток підпорядкованої йому юридичної установи у єдиній законодавчій та правовій площині та відповідно до статутних повноважень. Тому до компетенції філософії управління закладом освіти відносяться питання професійної культури та етики, політики та ідеології широкого кола питань управлінської діяльності, колективні та особистісні (екзистенційні) їх виміри. У даному випадку філософія управління закладом освіти розглядається не тільки як, відповідно, рівень, вид і сфера професійної діяльності, але і як покликання, виклик або спосіб самореалізації творчого колективу, творчої духовно-моральної обдарованої особистості, відтворення їхньої духовно-моральної, науково-освітньої, суспільно-культурної сутності та розвитку особистих творчих здібностей та обдарувань кожного учасника освітнього процесу. Від керівника закладу освіти та його управлінської культури, підготовки, компетентності, поміркованості, виваженості, а також від визначених професійних управлінських завдань і рішень та шляхів і методів їх реалізації залежить наявність творчої, культурної атмосфери та мікроклімату у колективі, захищеність творчої обдарованої вільної особистості.

Під час здійснення управління необхідно враховувати, що філософія управління закладом освіти виникла і розвивається в межах соціальної філософії, філософії освіти, юридичної науки, політології, педагогіки, психології, дидактики, методики, культурології та мистецтва як цих наук та передбачає формування наукового мислення, опанування теорією і практикою наукового світогляду (на відміну від буденного, політичного, корпоративного, сектантського).

Управління сучасним закладом освіти – це складний, різноплановий і багатогранний процес, що вимагає від керівника не тільки спеціальних знань і умінь, а також витримки, стійкості, врівноваженості, поміркованості та шанобливого ставлення до кожного учасника освітнього процесу, а особливо до творчої обдарованої особистості дитини, учня, студента.

Як відомо, заклад освіти є складною, динамічною соціально-педагогічно-інформаційно-професійною системою, яка складається із взаємопов'язаних між собою підсистем і компонентів з різними багатоступінчатыми рівнями управління та самоуправління.

Щоб уміло управляти тією чи іншою науково-освітньою або освітньою системою, кожен керівник зобов'язаний добре знати філософію, філософію освіти та філософію і наукову теорію управління, законодавчу, нормативно-правову базу, права, свободи, волевиявлення та обов'язки учасників освітнього процесу, кадровий потенціал, матеріально-технічні, фінансові можливості, а також основні закономірності цієї системи, керуватися аналітичною базою та володіти системним прогностичним підходом.

Розвиток філософії управління як окремої самостійної галузі знань філософії та філософії освіти спрямовується у духовно-моральну, ціннісну, теоретичну форму світогляду яка практично реалізується у процесі розвитку усіх учасників освітнього процесу та проектується у майбутнє. Філософія управління закладами освіти є основа, квінтесенція духовно-морального клімату, єдності, консолідації, рівноправного партнерства, солідарності та самоусвідомленої форми науково-освітньої управлінської практики.

Втіленням філософії управління закладом освіти формуються світоглядні, методологічні та аксіологічні засади і принципи людського державно-соціального суспільства в центрі якої знаходиться творча обдарована, талановита вільна особистість, як учасник інноваційного науково-освітнього процесу, будівничий єдиного науково-освітнього простору. У даному випадку враховується провідна роль закладу вищої освіти, а також рейтинг, авторитетність, імідж та якість творчої діяльності закладу загальної середньої освіти у статусі лицею (наукового, академічного, профільного (педагогічного, медичного, юридичного, економічного, технічного, з посиленою фізичною та спортивною підготовкою), багатопрофільного (гуманітарного) та загальноосвітнього у структурі якого функціонують гімназія та початкова школа), а також закладу вищої освіти (національний університет, університет, академія, інститут).

Філософія управління закладами освіти чітко визначає і розкриває ті управлінські механізми, засоби, прийоми які забезпечують формування загальнолюдських цінностей, розвиток системи методологічних принципів, що відіграють провідну роль у розвитку творчого обдарованого учасника освітнього процесу незалежно від того, що він проживає у столиці, обласному центрі, селі та навчається, працює у закладі освіти який має статус державного, національного, опорної школи, спроможної школи для кращих результатів, флагманської школи, асоційованої школи ЮНЕСКО, авторської школи, пілотної школи. Об'єднуючою науково-освітньою ланкою у даному випадку виступають обласні інститути післядипломної педагогічної освіти, які творчо співпрацюють із державними органами управління, науковими установами, закладами вищої освіти держави, регіону, методичними центрами та проектують і поширюють свою діяльність на заклади загальної середньої освіти конкретної території.

Рівень ефективності і якості системи заклад загальної середньої освіти – заклад вищої освіти значною мірою визначається ступенем їхньої творчої співпраці на основі юридично-статутної, договірної заздалегідь визначеної площини їхньої партнерської взаємодії (заклад загальної середньої освіти знаходиться у структурі вищого закладу освіти, – при вищому закладі освіти або заклад вищої освіти та заклад загальної

середньої освіти співпрацюють на взаємовигідних договірних засадах). Рівність сторін у: спрямованості на формування духовно-моральної, культурної, творчо-інтелектуальної, професійної атмосфери у колективах; співучасті у державно-суспільному (громадському) управлінні закладом освіти на правах автономії; дотриманні принципу взаємоповаги, рівноправної партнерської взаємодії, співпраці та представництва сторін під час розробки, реалізації стратегічних планів та проектів розвитку закладів освіти; їхніх творчих взаємовідносинах; попередженні конфліктних, стресових ситуацій та проявів цькування - є визначальною у формуванні та реалізації філософії управління, як основи єдності та спрямування розвитку закладів загальної середньої та вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. Організоване суспільство: проблеми суспільної самоорганізації та інституалізації в період радикальних трансформацій в Україні на рубежі століть : досвід соціально-філософського аналізу : у 2 кн. / В. Андрущенко ; наук. ред. В. Савельєв. 3-тє вид., виправл., доповн. Київ : Знання України, 2018. Кн. 1 : Від мрії до дії. 659 с.
2. Губерський Л. В., Кремень В. Г., Ільїн В. В. Філософія: історія, суспільство, освіта. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2011. 591 с.
3. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін.; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. Київ : НАДУ, 2010. 820 с.
4. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. Київ : Грамота, 2005. 448 с.
5. Кремень В. Г. Філософія управління : підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Знання України, 2007. 360 с.
6. Лутай В. С. Філософія сучасної освіти : навчальний посібник. Київ : Центр «Магістр-S» Творчої спілки вчителів України, 1996. 256 с.
7. Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура : монографія / за ред. В. Г. Кременя. Київ : Педагогічна думка. 2008. 472 с.
8. Філософія освіти в сучасній Україні : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Філософія сучасної освіти та стан її розробки в Україні» (1–3 лютого 1996 року). Київ : ІЗМН, 1977. 544 с.
9. Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди ; редкол.: В. І. Шинкарук (голова) та ін. Київ : Абрис, 2002. 742 с.

Ганна Чорна

викладач кафедри дошкільної та початкової освіти,
Запорізький національний університет
(м. Запоріжжя, Україна)

ПРОФЕСІОНАЛІЗМ ВИХОВАТЕЛЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ТА СУСПІЛЬНА ЦІННІСТЬ

В умовах сьогодення дуже важливим є професійна компетентність, професіоналізм вихователів закладів дошкільної освіти, адже саме вихователь є першим педагогом в освітній ланці, який формує особистість дитини та її світогляд. На сьогодні діти потребують сучасних педагогів, вихователів-інноваторів, «творців